

ANALIZA SWOT A INDUSTRIEI PRELUCRĂTOARE ROMÂNEȘTI ÎN PERIOADA 1998 – 2004, DIN PERSPECTIVA CREȘTERII ECONOMICE

Prof. Dr. Cezar Mereuță*

Lucrarea prezentată face parte dintr-o cercetare mai amplă a cărei țintă o constituie identificarea obiectivelor strategice care să asigure o creștere durabilă a industriei prelucrătoare din România. Din cele trei întrebări fundamentale ale oricărui demers strategic „unde suntem”, „unde vrem să ajungem” și „cum ajungem acolo”, analiza SWOT (strong, weakness, opportunities, threats) răspunde la prima.

Punctele tari și slabe se referă la mediul intern. Practic, punctele tari și slabe rezultă din poziționarea față de un referențial care, de obicei, este constituit din valorile medii ale unor mărimi din domeniul analizat (ramuri, subramuri, clase de activitate), care caracterizează mediul intern.

Unele oportunități și amenințări apar din punctele tari și slabe, dar, de cele mai multe ori, ele rezultă din analiza mediului extern. În mare măsură, definirea obiectivelor strategice depinde de corectitudinea analizei SWOT.

Demersul prezentat se referă la prima parte a analizei SWOT – mediul intern, identificând punctele tari și slabe prin utilizarea unor criterii atent selectate din perspectiva creșterii economice.

Perioada de analiză 1998 – 2004 a fost aleasă ținând seama de faptul că anul 1998 a marcat începutul privatizărilor companiilor foarte mari din industria prelucrătoare românească. În această perioadă a crescut considerabil rolul marilor companii multinaționale, cu influență decisivă asupra performanțelor economice ale subsistemelor de companii din industria prelucrătoare. Este suficient să menționăm faptul că în 17 din cele 23 de sectoare (la nivel de diviziune CAEN), liderii de piață sunt companii multinaționale și, din acestea, 9 sunt filiale ale unor companii situate în primele 500 de companii ale lumii, ierarhizate după cifra de afaceri. Mai mult, din cele 230 de companii situate în

* CERME

Top 10, ale fiecăruia din cele 23 de sectoare ale industriei prelucrătoare, aproape o treime (32,4 %) din locuri sunt ocupate de companii multinaționale.

Modelul utilizat în lucrare propune, ținând seama de ținta proiectului, o analiză dinamică de tip SWOT, utilizând următoarele criterii:

1. structura valorii adăugate	[VA _i /VA]
2. productivitatea	[VA _i /NS _i]
3. excedentul brut de exploatare	[EBE/CA]
4. profitabilitatea generală	[Rb/CA]
5. structura exporturilor	[Ex _i /Ex]
6. gradul de acoperire a importurilor prin exporturi	[GA]

Alegerea celor 6 criterii a avut în vedere:

- contribuția sectoarelor la valoarea adăugată și exporturi (criteriile 1 și 5)
- eficiența economică internă (criteriile 2, 3 și 4)
- eficiența economică externă (criteriul 6)

În această lucrare, utilizăm informații referitoare la câteva variabile-diagnostic ale situației companiilor și anume: variabile care evaluează contribuția sectorului la crearea valorii adăugate a industriei prelucrătoare (valoarea adăugată) și eficiența sectoarelor (productivitate, excedent brut de exploatare și profitabilitate generală).

Pentru ansamblul cercetării este esențială comparabilitatea datelor dintre statistica României și statistica țărilor Uniunii Europene.

Variabilele menționate sunt compatibile metodologic cu datele utilizate pentru România cu excepția valorii adăugate la costul factorilor, care, în perioada 1998 – 2002, cuprindea în calculația INSSE și impozitele nete pe produs. Pentru a asigura compatibilitatea deplină a acestei variabile, am ajustat corespunzător datele pentru România, redefinind valoarea adăugată ca sumă a excedentului brut de exploatare și a cheltuielilor de personal.

Ipoteza aflată în spatele abordării analizei SWOT este raportarea valorilor criteriilor pentru fiecare dintre cele 23 de sectoare ale industriei prelucrătoare la media națională pentru a permite conturarea a ceea ce numim **personalitate**

sistemică a industriei prelucrătoare românești. Deși integrarea într-o piață unică impune modificări și ajustări industriile prelucrătoare naționale și-au păstrat și își vor păstra o personalitate sistemică structurată în cadrul unui proces istoric îndelungat, prezentând numeroase particularități de la o țară la alta.

Analiza SWOT conturează o „stare de fapt” a industriei prelucrătoare, ca rezultat cumulat al tuturor factorilor de influență cum sunt: potențialul de cercetare-dezvoltare, investițiile, nivelul calificării, inflația, legislația mediului de afaceri, sistemul financiar-bancar, conjunctura pieței mondiale etc.

În raport cu valorile de referință ale celor 6 mărimi economice la nivelul sistemului național de companii al industriei prelucrătoare fiecare subsistem la nivelul de diviziune CAEN (2 cifre) se caracterizează prin:

- puncte relativ tari – mărimi cu valori favorabile în raport cu sistemul de referință notate cu +1
- puncte relativ slabe – mărimi cu valori defavorabile în raport cu sistemul de referință notate cu –1
- puncte de indiferență – mărimi cu valori în limitele $\pm 5 \%$, în raport cu sistemul de referință, notate cu 0.

Valorile tuturor criteriilor superioare mediei naționale sunt favorabile.

Scala utilizată permite ierarhizarea fiecărui subsistem de companii al industriei prelucrătoare în 5 clase conform tabelului 1.

Tabelul 1

Nr. crt.	Clasa	Semnificația	Număr puncte
1	A ⁺	Stare semnificativ favorabilă	4 ÷ 6
2	A	Stare favorabilă	1 ÷ 3
3	B	Stare neutră	0
4	C	Stare defavorabilă	-1 ÷ -3
5	C ⁻	Stare semnificativ defavorabilă	-4 ÷ -6

Evaluarea dinamică a stării economice a subsistemelor de companii analizate se face utilizând „diagrama dinamică de stare”, care poziționează clasa de încadrare a subsistemului în fiecare an al perioadei 1998 – 2004.

Media evaluării dinamice se calculează utilizând o scală de la 1 (clasa C⁻)

la 5 (clasa A⁺), conform relației $Ed = \frac{\sum_{i=1}^7 N_i}{7}$, definind pentru fiecare subsistem de companii cinci clase cu semnificațiile din tabelul 2.

Tabelul 2

Clasa	Valoarea Ed	Semnificația pentru perioada 1998 – 2004
A _d ⁺	4,5 < Ed ≤ 5,0	Stare semnificativ favorabilă
A _d	3,5 < Ed ≤ 4,5	Stare favorabilă
B _d	2,5 < Ed ≤ 3,5	Stare neutră
C _d	1,5 < Ed ≤ 2,5	Stare defavorabilă
C _d ⁻	1,0 < Ed ≤ 1,5	Stare semnificativ defavorabilă

Evaluarea globală Eg a stării economice a subsistemului de companii analizat se definește prin încadrarea în cele 5 clase dinamic și static. Evaluarea statică Es ia în considerare clasa de stare a anului 2004 a sectorului analizat. Rezultatele obținute sunt sintetizate într-o reprezentare matricială structurată în 5 zone prezentate în fig. 1.

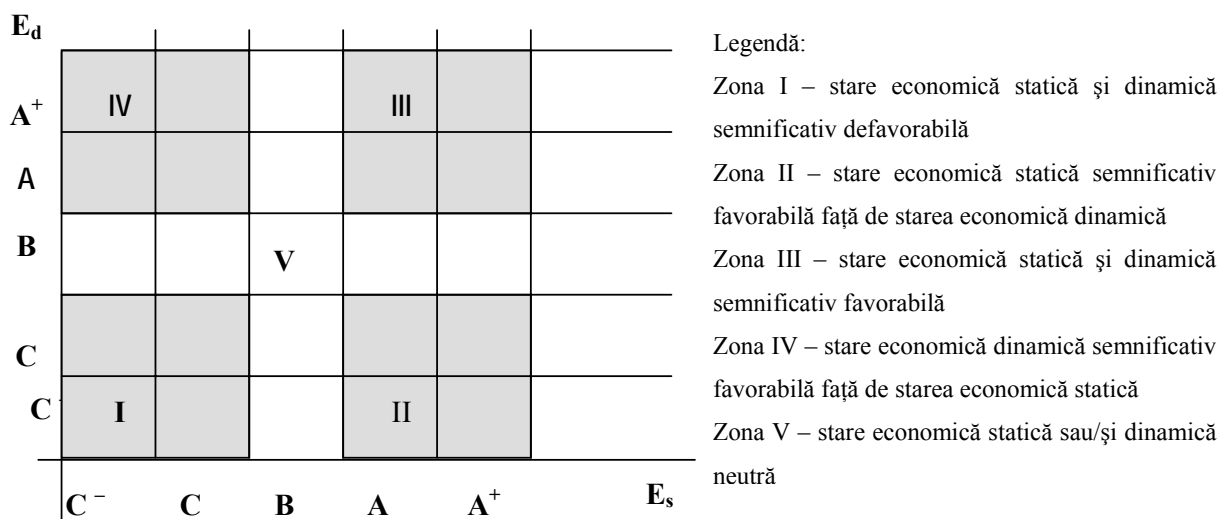

Figura 1

Din perspectiva interpretării modelului, zonele de maxim interes sunt I și III pentru că acestea diferențiază net „sectoarele relativ critice” și „sectoarele relativ de excelență” ale industriei prelucrătoare la nivelul diviziunilor clasificării CAEN.

Zonele II și IV semnaleză tendințe semnificative „de atenționare” apărute în ultimul an al perioadei, caracterizate prin diferențe mai mari de o clasă între stările dinamice și statice.

Zona II atrage atenția asupra unei îmbunătățiri semnificative, în timp ce zona IV subliniază o înrăutățire semnificativă a performanțelor economice globale în ultimul an al analizei. Sectoarele situate în aceste zone impun analize detaliate.

Zona V poate semnală, ca și în cazul zonelor II și IV, îmbunătățiri sau înrăutățiri semnificative ale performanțelor economice globale prin diferențele mai mari de o clasă între evaluările statice și dinamice.

Pentru fiecare din cele 23 de domenii de activitate, modelul încadrează ansamblul companiilor din punctul de vedere al gradului de acoperire a importurilor prin exporturi în 5 categorii:

Valoarea procentuală a gradului de acoperire a importurilor prin exporturi	Semnificații
> 165	Semnificativ excedentar
110 – 165	Excedentar
90 – 110	Echilibrat
35 – 90	Deficitar
0 – 35	Semnificativ deficitar

Valorile de referință ale mărimilor economice referitoare la sectorul industriei prelucrătoare în perioada 1998 – 2004 sunt prezentate în tabelul 3.

Tabelul 3

Criteriul	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Ponderea valorii adăugate (VA)	0,0435	0,0435	0,0435	0,0435	0,0435	0,0435	0,0435
Productivitatea (P), mil. lei/salariat	28,16	43,80	65,80	88,83	119,32	150,52	189,64
Profitabilitatea generală RB/CA (Pg), %	0,017	-4,89	-2,42	-2,04	-0,87	0,87	5,16
Excedentul brut de exploatare EBE/CA, %	9,13	10,17	10,05	8,58	9,56	9,91	10,07
Ponderea exporturilor din exportul industriei prelucrătoare (Ex)	0,0455	0,0455	0,0455	0,0455	0,0455	0,0455	0,0455
Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi în industria prelucrătoare (GA)	0,8025	0,8691	0,9020	0,8242	0,8637	0,8222	0,8088

Valorile de referință ale mărimilor economice au fost calculate astfel:

- ponderea medie a valorii adăugate a fost determinată pentru 23 de sectoare ale industriei prelucrătoare (1/23)
- productivitatea, profitabilitatea generală și excedentul brut de exploatare reprezintă valorile consolidate, pe ansamblul celor 23 de sectoare ale industriei prelucrătoare
- ponderea medie a exporturilor din exportul industriei prelucrătoare a fost determinată pentru 22 de sectoare ale industriei prelucrătoare (1/22). Nu a fost luat în considerare sectorul 37 – Recuperarea deșeurilor, pentru care nu există date statistice oficiale
- gradul de acoperire a importurilor prin exporturi al industriei prelucrătoare se referă la exporturi FOB și importuri CIF.

Concluzii ale analizei SWOT referitoare la industria prelucrătoare

Din perspectiva contribuției la creșterea economică, analiza SWOT a identificat pentru perioada 1998 – 2004:

a. 6 sectoare relativ de „exelență” situate în zona III a reprezentării matriciale: stare economică statică și dinamică semnificativ favorabilă

- cod NACE 18 – Industria confecțiilor de îmbrăcăminte
- cod NACE 19 – Industria pielăriei și încălțăminte
- cod NACE 26 – Industria altor produse din minerale nemetalice
- cod NACE 27 – Industria metalurgică
- cod NACE 31 – Industria de mașini și echipamente electrice
- cod NACE 36 – Producția de mobilier și alte activități neclasificate

Împreună, cele 6 sectoare cumulează în anul 2004 **40,90 %** din valoarea adăugată la costul factorilor și **54,53 %** din exporturile industriei prelucrătoare.

Din cele 6 sectoare, un număr de 3 au înregistrat în anul 2004 o productivitate superioară mediei naționale (26 – Industria altor produse din

minerale nemetalice; 27 – Industria metalurgică; 31 – Industria de mașini și echipamente electrice), iar 3 o productivitate inferioară medie națională (18 – Industria confecțiilor de îmbrăcăminte; 19 – Industria pielăriei și încălțăminte; 36 – Producția de mobilier și alte activități neclasificate).

Un număr de 5 din cele 6 sectoare au înregistrat în anul 2004 un grad de acoperire a importurilor prin exporturi excedentar sau semnificativ excedentar (18 – Industria confecțiilor de îmbrăcăminte; 19 – Industria pielăriei și încălțăminte; 27 – Industria metalurgică; 31 – Industria de mașini și echipamente electrice; 36 – Producția de mobilier și alte activități neclasificate). Un singur sector (26 – Industria altor produse din minerale nemetalice) avea în anul 2004 un grad de acoperire a importurilor prin exporturi deficitar.

b. 6 sectoare relativ „critice” situate în zona I a reprezentării matriciale: stare economică statică și dinamică semnificativ defavorabilă

- cod NACE 15 – Industria alimentară și a băuturilor
- cod NACE 16 – Industria tutunului
- cod NACE 21 – Industria celulozei, hârtiei și cartonului
- cod NACE 29 – Industria de mașini și echipamente
- cod NACE 30 – Industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou
- cod NACE 34 – Industria mijloacelor de transport rutier

Împreună, cele 6 sectoare cumulau în anul 2004, **25,30 %** din valoarea adăugată la costul factorilor și **13,23 %** din exporturile industriei prelucrătoare.

Din cele 6 sectoare, un număr de 3 au înregistrat în anul 2004 o productivitate superioară mediei naționale (16 – Industria tutunului; 21 – Industria celulozei, hârtiei și cartonului; 34 – Industria mijloacelor de transport rutier), un sector (15 – Industria alimentară și a băuturilor) o productivitate practic egală cu cea națională și 2 sectoare – o productivitate inferioară mediei naționale (29 – Industria de mașini și echipamente; 30 – Industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou).

Toate cele 6 sectoare au înregistrat în anul 2004 grade de acoperire a importurilor prin exporturi deficitare (29 – Industria de mașini și echipamente) sau semnificativ deficitare (15 – Industria alimentară și a băuturilor; 16 – Industria tutunului; 21 – Industria celulozei, hârtiei și cartonului; 30 – Industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; ; 34 – Industria mijloacelor de transport rutier).

O mențiune aparte o acordăm industriei alimentare și a băuturilor (cod NACE 15) care, cu cea mai mare pondere în valoarea adăugată la costul factorilor din industria prelucrătoare, înregistrează o pondere foarte redusă a exporturilor și un grad de acoperire a importurilor prin exporturi semnificativ deficitar. **Putem afirma, fără teama de a greși, că acest sector are un risc concurențial sporit odată cu integrarea României în Uniunea Europeană.**

Din perspectiva creșterii economice durabile, îngrijorează scăderea continuă a ponderii în valoarea adăugată a industriei prelucrătoare a sectorului 29 – Industria de mașini și echipamente, caracterizat prin faptul că produce echipamente de folosință îndelungată pentru ridicarea nivelului de confort al locuințelor și echipează celelalte sectoare ale industriei prelucrătoare. Sectorul resimte din plin înrăutățirea performanțelor unuia din lideri săi – S.C. Tractorul SA Brașov, a cărui privatizare este amânată nejustificat.

Într-o situație aproape similară se află sectorul 34 – Industria mijloacelor de transport rutier, cu cel mai important efect de antrenare în ramurile din amonte. Rezultatele pozitive obținute în ultima perioadă de S.C. Automobile Dacia Renault SA nu compensează anularea practică a producției de autobuze și troleibuze (S.C. Rocar SA București) și autoturismelor de teren (S.C. ARO Câmpulung).

Atragerea unor investitori străini sau/și autohtoni în aceste 2 sectoare constituie, fără îndoială, o oportunitate pe termen mediu și lung.

c. 9 sectoare situate în zona V: stare economică statică sau/și dinamică neutră

- cod NACE 17 – Industria textilă și a produselor textile

- cod NACE 20 – Industria de prelucrare a lemnului
- cod NACE 22 – Edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporti
- cod NACE 23 – Industria de prelucrare a țițeiului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari
- cod NACE 24 – Industria chimică și a fibrelor sintetice și artificiale
- cod NACE 25 – Industria de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice
- cod NACE 28 – Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal
- cod NACE 32 – Industria de echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații
- cod NACE 33 – Industria de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice și ceasornicărie

Împreună, cele 9 sectoare cumulau în anul 2004, **28,60** % din valoarea adăugată la costul factorilor și **28,96** % din exporturile industriei prelucrătoare.

O particularitate importantă a acestei grupe constă în faptul că în anul 2004, 6 sectoare au înregistrat o productivitate superioară mediei naționale (22 – Edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporti; 23 – Industria de prelucrare a țițeiului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari; 24 – Industria chimică și a fibrelor sintetice și artificiale; 25 – Industria de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice; 32 – Industria de echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; 33 – Industria de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice și ceasornicărie), numai 3 având o valoare inferioară celei naționale (17 – Industria textilă și a produselor textile; 20 – Industria de prelucrare a lemnului; 28 – Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal).

Două sectoare (20 – Industria de prelucrare a lemnului; 23 – Industria de prelucrare a țițeiului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari) au înregistrat în anul 2004 un grad de acoperire a importurilor prin exporturi semnificativ excedentar, celelalte 7 având în același an, grade de acoperire

deficitare (24 – Industria chimică și a fibrelor sintetice și artificiale; 32 – Industria de echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații) sau semnificativ deficitare (22 – Edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport; 25 – Industria de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice; 28 – Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal; 33 – Industria de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice și ceasornicărie).

Din cele 9 sectoare ale acestei grupe, un număr de 4 comportă o discuție aparte din perspectiva creșterii economice pe termen mediu și lung:

- **cod NACE 23 – Industria de prelucrare a țițeiului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari**

Sectorul are o pondere semnificativă a exporturilor și cu un grad de acoperire a importurilor prin exporturi semnificativ excedentar. Potențialul acestui sector în România este deosebit, problemele ce trebuie rezolvate fiind cele ale profitabilității generale și ale excedentului brut de exploatare.

În măsura în care cele două companii lider ale sectorului: Rompetrol Rafinare – Petromidia și RAFO Onești vor fi aduse la parametrii de performanță competitivi, industria de prelucrare a țițeiului din România va contribui semnificativ la creșterea economică durabilă.

- **cod NACE 32 – Industria de echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații**

Acest sector se caracterizează **în toată perioada analizată** prin productivitate, profitabilitate generală și excedent brut de exploatare semnificativ superioare mediei naționale, Pe cale de consecință, sectorul are un potențial important de creștere a contribuției la produsul intern brut.

Oportunitatea constă în eforturile de atragere a investițiilor străine și/sau autohtone în scopul creării unor noi capacități de producție.

- **cod NACE 33 – Industria de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice și ceasornicărie**

Acest sector s-a consolidat semnificativ în ultimii 2 ani, atât prin nivelul atins al profitabilității generale și al excedentului brut de exploatare cât și prin tendințe de creștere a ponderii exporturilor și a gradului de acoperire al importurilor prin exporturi. Ca și în cazul precedent, oportunitatea constă în atragerea investitorilor străini sau/și autohtoni în scopul creării de noi capacități de producție.

- **cod NACE 22 – Edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport**

Acest sector se caracterizează prin constanța rezultatelor de excepție, referitoare la productivitate, profitabilitate generală și excedent brut de exploatare. Oportunitatea de a dezvolta acest sector este clară, ea înglobând și elemente importante de tehnologie avansată (înregistrare pe suport). Sectorul poate avea o contribuție importantă ca vector al dezvoltării societății informaționale în România.

d. Un sector se situează în zona IV a reprezentării matriciale: stare economică dinamică semnificativ favorabilă față de starea economică statică

- cod NACE 35 – Industria altor mijloace de transport

Sectorul avea, în anul 2004, o pondere de **4,20 %** din valoarea adăugată la costul factorilor și **3,27 %** din exporturile industriei prelucrătoare.

Industria altor mijloace de transport a înregistrat în anul 2004 o pondere a valorii adăugate la costul factorilor inferioară mediei naționale și simultan profitabilitatea generală și excedentul brut de exploatare de asemenea, inferioare mediei naționale.

Din punctul de vedere al productivității, sectorul 35 – Industria altor mijloace de transport a înregistrat în toată perioada analizată o valoare superioară mediei naționale și un grad de acoperire a importurilor prin exporturi semnificativ excedentar.

Din perspectiva productivității și a participării pe piața externă, există clar oportunitatea dezvoltării în perioada următoare a capacităților de producție din sectorul 35 – Industria altor mijloace de transport.

În final, subliniem un rezultat al analizei SWOT de excepțională importanță pentru orientarea viitoare a dezvoltării României din perspectiva creșterii economice:

*Cele 8 sectoare cu productivitate inferioară mediei naționale: (17 – Industria textilă și a produselor textile; 18 – Industria confecțiilor de îmbrăcăminte; 19 – Industria pielăriei și încălțăminte; 20 – Industria de prelucrare a lemnului; 28 – Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal; 29 – Industria de mașini și echipamente; 30 – Industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou; 36 – Producția de mobilier și alte activități neclasificate), au înregistrat în anul 2004 un export de 9.230 milioane EURO (50,81 % din total), cu un grad de acoperire a importurilor prin exporturi echilibrat de **1,004**.*

*Cele 13 sectoare cu productivitate superioară mediei naționale (16 – Industria tutunului; 21 – Industria celulozei, hârtiei și cartonului; 22 – Edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suporti; 23 – Industria de prelucrare a șteiului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari; 24 – Industria chimică și a fibrelor sintetice și artificiale; 25 – Industria de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice; 26 – Industria altor produse din minerale nemetalice; 27 – Industria metalurgică; 31 – Industria de mașini și echipamente electrice; 32 – Industria de echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații; 33 – Industria de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice și ceasornicărie; 34 – Industria mijloacelor de transport rutier; 35 – Industria altor mijloace de transport) au înregistrat în anul 2004 un export de 8936 milioane EURO (49,19 % din total), cu un grad de acoperire a importurilor prin exporturi deficitar de **0,713!***

*Cele 21 de sectoare menționate mai sus aveau în anul 2004 un număr de 1.456.018 salariați. Din aceștia, 941.271, adică **64,6 %** lucrau în cele 8*

sectoare cu productivitate inferioară mediei naționale și 514.747, adică 35,4 % în cele 13 sectoare cu productivitate superioară mediei naționale.

Pe cale de consecință, „personalitatea sistemică a României” se caracterizează prin relativa competitivitate a produselor cu productivitate scăzută și lipsa relativă de competitivitate a produselor cu productivitate înaltă.

Schimbarea în timp a acestei „personalități sistemice a României” constituie una din principalele provocări pentru România din perspectiva creșterii economice durabile.

Fișa standard de identificare a punctelor tari și slabe și a poziționării în reprezentarea matricială a sectoarelor industriei prelucrătoare

Cod NACE 15 – Industria alimentară și a băuturilor

Valorile mărimilor economice

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
VA	0,146	0,112	0,119	0,122	0,139	0,133	0,123
P	33,0	39,8	64,8	95,4	147,3	174,6	194,8
P _g	0,91	-7,39	-0,57	-5,46	-15,15	-2,28	2,67
EBE	9,1	5,1	6,5	6,7	10,0	9,4	8,4
E _x	0,0254	0,0196	0,0147	0,0165	0,0120	0,0132	0,0144
G _A	0,2719	0,3037	0,2464	0,2427	0,2021	0,2296	0,2521

Puncte tari, de indiferență și slabe

	VA	P	P _g	EBE	E _x	G _A	Total	Clasa
1998	+1	+1	+1	0	-1	-1	+1	A
1999	+1	-1	-1	-1	-1	-1	-4	C-
2000	+1	0	+1	-1	-1	-1	-1	C
2001	+1	+1	-1	-1	-1	-1	-2	C
2002	+1	+1	-1	0	-1	-1	-1	C
2003	+1	+1	-1	-1	-1	-1	-2	C
2004	+1	0	-1	-1	-1	-1	-3	C

Diagrama dinamică de stare

	A ⁺	A	B	C	C ⁻
1998					
1999					
2000					
2001					
2002					
2003					
2004					

Evaluarea dinamică $E_d = 2,143 \Rightarrow C_d$

Evaluarea statică $E_s = \Rightarrow C_s$

Evaluarea globală situează sectorul în zona I: stare economică statică și dinamică semnificativ defavorabilă.

E _d	A ⁺	A	B	C	C ⁻
A ⁺	IV			III	
A					
B			V		
C		●			
C ⁻	I		II		
	C ⁻	C	B	A	A ⁺
	E _s				

Legendă:

Zona I – stare economică statică și dinamică semnificativ defavorabilă

Zona II – stare economică statică semnificativ favorabilă față de starea economică dinamică

Zona III – stare economică statică și dinamică semnificativ favorabilă

Zona IV – stare economică dinamică semnificativ favorabilă față de starea economică statică

Zona V – stare economică statică sau/și dinamică neutră

Sinteza punctelor tari și slabe identificate ca urmare a aplicării modelului analizei SWOT

Cod CAEN	Denumire CAEN	Puncte tari	Puncte slabe
15	Industria alimentară și a băuturilor	<ul style="list-style-type: none"> • Industria alimentară și a băuturilor are cea mai importantă pondere a valorii adăugate din cele 23 de sectoare analizate, ca rezultat al resurselor primare de excepție de care dispune România. • Pe ansamblul perioadei analizate, companiile sectorului au înregistrat o productivitate superioară mediei naționale, dar cu unele variații (mai redusă în anul 1999 și practic egală în anii 2000 și 2004) 	<ul style="list-style-type: none"> • Cele mai importante puncte slabe le constituie ponderea exporturilor și gradul de acoperire a importurilor prin exporturi cu valori mai mici decât media națională în fiecare an al perioadei analizate. • Îngrijorătoare din perspectiva integrării în Uniunea Europeană sunt valorile descrescătoare ale ponderii exporturilor și gradele semnificativ deficitare de acoperire a importurilor prin exporturi. • Profitabilitatea generală și excedentul brut de exploatare au valori mai mici decât media națională, în majoritatea anilor analizați.
16	Industria tutunului	<ul style="list-style-type: none"> • Productivitatea companiilor din sector a fost în fiecare an al perioadei analizate superioară mediei naționale 	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea exporturilor și gradul de acoperire a importurilor prin exporturi au fost în mod constant inferioare mediilor naționale. Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi are valori semnificativ deficitare. • În perioada 2000 – 2004, profitabilitatea generală și excedentul brut de exploatare au avut valori mai reduse decât media națională. • Sectorul are o pondere foarte redusă în valoarea adăugată a industriei prelucrătoare.
17	Industria textilă și a produselor textile	<ul style="list-style-type: none"> • Excedentul brut de exploatare a avut în permanență valori superioare mediei naționale • În 4 din cei 7 ani ai perioadei analizate, profitabilitatea generală a fost superioară mediei naționale 	<ul style="list-style-type: none"> • Productivitatea muncii a fost în permanență inferioară mediei naționale • Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi a fost în mod constant semnificativ deficitar • Ponderea valorii adăugate s-a redus sensibil în perioada 2001 - 2004
18	Industria confecțiilor de îmbrăcăminte	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea valorii adăugate a fost în permanență superioară mediei naționale. Totuși, în perioada 2002 – 2004 se constată o tendință de reducere a valorii acesteia • Profitabilitatea generală, excedentul brut de exploatare au avut în permanență valori superioare mediei naționale. Pe fondul unei tendințe de scădere a valorilor în ultima perioadă, anul 2004 a înregistrat cele mai reduse valori din perioada analizată: 6,79 % pentru profitabilitatea generală și 11,9 % la excedentul brut de exploatare. • Ponderea exporturilor a fost în mod constant 	<ul style="list-style-type: none"> • Productivitatea a fost în permanență inferioară mediei naționale

		<p>superioară medie națională. Dar și în acest caz, anul 2004 a înregistrat cea mai redusă valoare din perioada analizată-</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi a fost în permanență semnificativ excedentar. 	
19	Industria pielăriei și încălțămintei	<ul style="list-style-type: none"> • Profitabilitatea generală și excedentul brut de exploatare au avut în permanență valori superioare mediei naționale, cu valori mai reduse în anul 2004. • Ponderea exporturilor a fost constant superioară mediei naționale, cu o valoare mai redusă în anul 2004. • Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi a fost în permanență superior mediei naționale, iar în perioada 1999 – 2004 semnificativ excedentar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Productivitatea a avut în fiecare an al perioadei analizate valori mai reduse decât media națională. • Ponderea valorii adăugate este sub valoarea mediei naționale
20	Industria de prelucrare a lemnului	<ul style="list-style-type: none"> • Excedentul brut de exploatare a fost în permanență superior mediei naționale • Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi a fost în toate perioadele analizate semnificativ excedentar. Reține atenția tendința continuă de scădere a valorii acestuia în perioada 1999 – 2004 de la 6,79 la 3,63. • Ponderea exporturilor a avut valori superioare mediei naționale în perioada 1998 – 2000 după care s-a stabilizat în jurul valorii medii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Productivitatea a avut în mod constant valori inferioare mediei naționale. • Ponderea valorii adăugate este inferioară mediei naționale.
21	Industria celulozei, hârtiei și cartonului	<ul style="list-style-type: none"> • Productivitatea a avut în permanență valori superioare mediei naționale 	<ul style="list-style-type: none"> • Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi este redus, semnificativ deficitar în toată perioada analizată • Ponderea exporturilor este foarte redusă, departe de valoarea medie. • Ponderea valorii adăugate a avut valori mai reduse decât media națională.
22	Edituri, poligrafie și reproducerea înregistrărilor pe suport	<ul style="list-style-type: none"> • Productivitatea a fost în permanență superioară mediei naționale • Profitabilitatea generală și excedentul brut de exploatare au avut valori superioare mediei naționale, cu o mențiune pentru profitabilitatea generală care a crescut de la 6,67 % în anul 1998 la 14,33 % în anul 2004. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea relativ redusă a valorii adăugate. • Ponderea foarte redusă a exportului. • Gradul semnificativ deficitar de acoperire a importurilor prin exporturi
23	Industria de prelucrare a țițeiului, cocsificarea cărbunelui și tratarea combustibililor nucleari	<ul style="list-style-type: none"> • Începând cu anul 2000, ponderea exporturilor a avut valori superioare mediei naționale cu variații determinate de conjunctura pieței internaționale. • Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi a 	<ul style="list-style-type: none"> • În general, sectorul de prelucrare a țițeiului în țările Uniunii Europene are profitabilitatea generală, excedentul brut de exploatare și productivitatea superioare mediilor naționale. • În România, până în anul 2003, profitabilitatea generală, excedentul

		fost în permanență semnificativ excedentar.	brut de exploatare a avut valori negative. Pe cale de consecință, și productivitatea a avut, în anii 2001 – 2003, valori negative. De asemenea, ponderea valorii adăugate s-a situat sub media națională. <ul style="list-style-type: none"> • Această situație s-a datorat în principal labelor performanțe economice ale companiilor lider Petromidia SA și Rafo Onești. • În anul 2004, situația s-a îmbunătățit, excedentul brut de exploatare fiind pentru prima oară pozitiv. • Productivitatea a crescut brusc, situându-se, așa cum era de așteptat, peste media națională. • Performanțele sectorului depind esențial de rentabilizarea în continuare a celor două companii menționate anterior.
24	Industria chimică și a fibrelor sintetice și artificiale	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea valorii adăugate a avut valori superioare mediei naționale în toată perioada analizată, cu o tendință de descreștere semnificativă în perioada 2001 - 2004 • Ponderea exportului a fost în permanență superioară mediei naționale. • Productivitatea a fost constant superioară mediei naționale. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi a fost, în toată perioada analizată, deficitar. • În perioada 2001 – 2004, profitabilitatea generală și excedentul brut de exploatare au avut valori inferioare mediei naționale.
25	Industria de prelucrare a cauciucului și a maselor plastice	<ul style="list-style-type: none"> • Productivitatea a fost în permanență superioară mediei naționale. • Profitabilitatea generală (cu excepția anului 2002) și excedentului brut de exploatare (cu excepția anului 2000) au avut valori superioare mediei naționale, cu tendință accentuată de creștere după anul 2002. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea valorii adăugate este inferioară mediei naționale, dar cu o clară tendință de creștere, după anul 2000 • Ponderea exportului este inferioară în toată perioada mediei naționale, dar cu tendință de creștere în perioada 2001 – 2004. • Caracteristica generală a sectorului o constituie dinamismul din perioada 2001 – 2004, orientat către îmbunătățirea performanțelor economice globale
26	Industria altor produse din minerale nemetalice	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea valorii adăugate și productivitatea au avut în fiecare an al perioadei analizate valori superioare mediei naționale • Excedentul brut de exploatare a avut valori ridicate, constant peste 12 %. • Profitabilitatea generală, pozitivă și în permanență cu valori superioare mediei naționale. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea exporturilor, inferioară în mod constant, mediei naționale și cu tendință de scădere • Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi cu tendință clară de scădere. În perioada 1998 – 1999 a avut valori excedentare, începând cu anul 2001 valori deficitare, iar din anul 2003 valori inferioare mediei naționale.
27	Industria metalurgică	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea valorii adăugate și productivitatea au avut în permanență valori superioare mediei naționale. • Ponderea exporturilor a fost superioară în fiecare an mediei naționale. După industria confecțiilor de îmbrăcăminte, este sectorul cu cea mai mare pondere a 	<ul style="list-style-type: none"> • Particularitatea sectorului o constituie profitabilitatea generală redusă în perioada 1998 – 2003, în fiecare an valoarea fiind negativă. • În aceeași perioadă, valoarea excedentului brut de exploatare a avut valori inferioare mediei naționale. Din anul 2004, eforturile de eficientizare ale grupului Mittal , acționar principal la 4 companii foarte

		<p>exportului.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi, semnificativ excedentar în toată perioada analizată, evident cu valori superioare mediei naționale. 	<p>mari de metalurgie: Sidex Galați, Petrotub Roman, Siderurgica Hunedoara și Tepro Iași s-au concretizat, profitabilitatea generală și excedentul brut de exploatare având valori superioare mediei naționale.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Totuși, conjunctura proastă de pe piața mondială a oțelului în anul 2005 a condus la reducerea valorilor celor două mărimi față de anul 2004.
28	Industria construcțiilor metalice și a produselor din metal	<ul style="list-style-type: none"> • Profitabilitatea generală a fost superioară în fiecare an mediei naționale. Cu excepția anilor 2001 și 2004 și excedentului brut de exploatare a avut valori superioare mediei naționale. • Începând cu anul 2003, ponderea valorii adăugate depășește media națională. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea exporturilor a fost în permanență inferioară mediei naționale • Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi a scăzut simțitor față de perioada 1998 – 2000, ajungând semnificativ deficitar în anii 2003 și 2004. În toată perioada a avut valori inferioare mediei naționale. • Cu excepția anilor 1998, 1999 și 2003, productivitatea a avut valori inferioare mediei naționale.
29	Industria de mașini și echipamente	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea valorii adăugate a fost în fiecare an al perioadei analizate superioară mediei naționale. Îngrijorător, însă, este faptul că, în aceeași perioadă, s-a manifestat o tendință clară de scădere a contribuției acestui sector vital pentru industria prelucrătoare românească la valoarea adăugată, reducându-se de la 10,1 % în anul 1998 la 6,5 % în anul 2004. • Ponderea exportului a fost în permanență superioară mediei naționale cu o creștere semnificativă în anul 2004. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi a fost deficitar, cu valori constant mai reduse decât media națională. O creștere a fost înregistrată în anul 2004. • Cu excepția anului 2001, productivitatea a fost sub media națională. • Cu excepția anului 2001, pentru profitabilitatea generală și a anilor 1998 și 2001 pentru excedentul brut de exploatare, valorile acestor două mărimi au fost inferioare mediei naționale. • Performanțele economice globale ale sectorului sunt puternic influențate de ineficiența S.C: Tractorul SA, a cărei privatizare a întârziat nejustificat de mult.
30	Industria de mijloace ale tehnicii de calcul și de birou	<ul style="list-style-type: none"> • Până în anul 2003, productivitatea și profitabilitatea generală au avut valori superioare mediei naționale 	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea exporturilor este nesemnificativă în raport cu media națională • Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi cu valori în permanență mai reduse decât ale mediei naționale, a înregistrat o relativă creștere în perioada 1999 – 2002, după care a redevenit semnificativ deficitar în anii 2003 – 2004. • Excedentul brut de exploatare a avut (cu excepția anului 2004) valori net inferioare mediei naționale.
31	Industria de mașini și echipamente electrice	<ul style="list-style-type: none"> • Productivitatea a avut în permanență valori superioare mediei naționale. • Profitabilitatea generală și excedentul brut de exploatare au înregistrat în toată perioada analizată valori net superioare mediilor naționale. • În ansamblu, din perspectiva celor trei mărimi analizate, sectorul are cele mai bune și constante performanțe economice în raport cu media națională a 	<ul style="list-style-type: none"> • Singurul punct relativ slab îl constituie ponderea valorii adăugate cu valori care în 4 ani (inclusiv 2004) au fost inferioare mediei naționale.

		<p>industrii prelucrătoare.</p> <ul style="list-style-type: none"> • În perioada 2002 – 2004, ponderea exporturilor a fost superioară mediei naționale. Mai importantă este tendința clară de creștere a ponderii exporturilor de la 3,6 % în anul 1998 la 7,41 % în anul 2004. • Tot în perioada 2002 – 2004, gradul de acoperire a importurilor prin exporturi a avut valori superioare mediei naționale. Ca și în cazul ponderii exporturilor, gradul de acoperire a importurilor prin exporturi a înregistrat o tendință de creștere de la 0,59 în anul 1998 la 1,06 în anul 2004, valoare de echilibru. • Sectorul se află începând cu anul 2002, într-un important proces de consolidare a performanțelor economice globale. 	
32	Industria de echipamente, aparate de radio, televiziune și comunicații	<ul style="list-style-type: none"> • Productivitatea a avut frecvent valori superioare mediei naționale. • Fără excepție, profitabilitatea generală și excedentul brut de exploatare au avut valori superioare mediei naționale. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prin contrast, având tot caracter permanent: <ul style="list-style-type: none"> - ponderea exporturilor are valori sub media națională - ponderea valorii adăugate are valori foarte reduse - gradul de acoperire a importurilor prin exporturi, cu valori inferioare mediei naționale, a înregistrat o creștere semnificativă după anul 1999 de la 0,085 la 0,39 în anul 2004.
33	Industria de aparatură și instrumente medicale, de precizie, optice și ceasornicărie	<ul style="list-style-type: none"> • Cu excepția anului 1998 productivitatea a avut valori superioare mediei naționale. • Profitabilitatea generală (cu excepția anului 2002) și excedentul brut de exploatare au avut valori superioare mediei naționale. • Trinomul productivitate – profitabilitate generală - excedent brut de exploatare reprezintă un punct tare important al sectorului. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea exportului are valori foarte reduse în fiecare an al perioadei analizate, toate de circa 10 ori mai mici decât media națională. • Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi a fost în permanență semnificativ deficitar, evident cu valori inferioare mediei naționale. • Ponderea valorii adăugate este de circa 4 ori mai redusă decât media națională.
34	Industria mijloacelor de transport rutier	<ul style="list-style-type: none"> • Singurul punct relativ tare îl constituie productivitatea, care, începând cu anul 2003, are valori superioare mediei naționale. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea exportului a avut permanent valori inferioare mediei naționale. Trebuie reținută însă tendința clară de creștere a ponderii exporturilor de la 1,75 % în anul 1998 la 3,49 % în anul 2004. • Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi a fost în toată perioada inferior mediei naționale, în anul 2004 fiind semnificativ deficitar. • Profitabilitatea și excedentul brut de exploatare au avut în mod constant valori mai reduse decât media națională. Trebuie reținut însă că anul 2004 este primul în care, în ansamblu, companiile sectorului au înregistrat o rată pozitivă a profitabilității generale.

35	Industria altor mijloace de transport	<ul style="list-style-type: none"> • Productivitatea a avut permanent valori superioare mediei naționale. • Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi, superior mediei naționale, a fost constant semnificativ excedentar. • Ponderea valorii adăugate, cu excepția valorii din anul 2004, a fost superioară mediei naționale. • Cu excepția anilor 2002 și 2003, excedentul brut de exploatare a avut valori net superioare mediei naționale. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea exporturilor, relativ redusă și fără o tendință de creștere.
36	Producția de mobilier și alte activități neclasificate	<ul style="list-style-type: none"> • Ponderea exportului a fost în permanență superioară mediei naționale. • Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi, semnificativ excedentar în fiecare an al perioadei analizate. • Profitabilitatea generală și excedentul brut de exploatare, cu valori permanent pozitive și superioare mediei naționale. • Cu excepția anului 1998, ponderea valorii adăugate a fost superioară mediei naționale. 	<ul style="list-style-type: none"> • Productivitatea, în fiecare an, inferioară mediei naționale.

Bibliografie

1. European Business (2003) – EUROSTAT
2. European Business (2005) – EUROSTAT
3. Institutul Național de Statistică – Rezultatele și performanțele întreprinderilor și Anuarele de Comerț Exterior ale României, edițiile 2000 – 2005
4. Mereuță C, ș.a. – Sistemul național de companii românești și performanța acestora în lucrarea: Dezvoltarea economică a României, pg. 407 – 425, Ed. Academiei Române 2003.
5. ONUDI – Développement industriel – Rapport mondial, 1996
6. UNIDO – Industrial Development Report, 2005